

בש"פ 5615/14 - מדינת ישראל נגד יעקב (ג'קי) שבירו, אבנר שפיר

בבית המשפט העליון

בש"פ 5615/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים: 1. יעקב (ג'קי) שבירו (מור)
2. אבנר שפיר

בקשה להארכת מעצר רביעית מעבר לתשעה חודשים
(בהסכמה) לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: י"ד באלול התשע"ד (9.9.2014)

בשם המבקשת: עו"ד יורם הירשברג

בשם המשיבים: עו"ד אהרון בן-שחר; עו"ד תמיר חזז

החלטה

בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), להארכת מעצר רביעית של המשיבים במאה וחמישים ימים החל מיום 29.8.2014 או עד למתן פסק הדין

עמוד 1

1. נגד המשיבים, שני אחים, הוגש ביום 5.3.2013 כתב אישום המייחס להם ביצוע מאות עבירות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 ופקודת מס הכנסה [נוסח חדש] וכן עבירות סחיטה באיומים וניסיון סחיטה לפי סעיפים 428 ו-25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. עובדות כתב האישום פורטו בהרחבה בהחלטה קודמת בעניינם של המשיבים (בש"פ 8010/13) ובקצרה ייאמר כי על פי כתב האישום מיוחס למשיבים ביצוע עבירות מס שונות בסך כולל של כ-147 מליון ש"ח וזאת בין היתר בגין הפצת חשבוניות כוזבות באמצעות חברות שבשליטתם (נאשמות 3 - 5 בכתב האישום), אי-דיווח על הכנסות לרשויות מס הכנסה; ניכוי מס תשומות שלא כדין ואי-דיווח לרשויות מע"מ. כמו כן מיוחסים למשיב 1 בפרק השביעי לכתב האישום שלושה אישומים שעניינם סחיטה באיומים. על פי הנתען בפרק זה, המשיב 1 סחט באיומים פקח של הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בעמק חפר שפעל למימוש צו הריסה במבנה השייך לו במושב בורגתא (להלן: הנכס בבורגתא). עוד נטען כי המשיב 1 סחט באיומים אדם החייב לו כספים וכי שני המשיבים סחטו באיומים את ראש מועצת עמק חפר במטרה להניאו ממימוש צו הריסה של הנכס בבורגתא.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרים של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים וביום 24.3.2013 קיבל בית המשפט השלום את הבקשה (כב' השופט מ' בן-ארי). עררים שהוגשו על ההחלטה - נדחו (עמ"ת 34621-04-13; עמ"ת 6138-05-13). כמו כן, נדחתה בקשה לעיון חוזר בהחלטה מיום 24.3.2013 וערר שהגיש עליה המשיב 2 לבית המשפט המחוזי נדחה אף הוא (עמ"ת 4486-10-13). ביום 26.11.2013 הגישה המדינה בקשה ראשונה לבית משפט זה להארכת מעצרים של המשיבים ב-90 ימים או עד למתן פסק הדין בהליך נגדם, לפי המוקדם (בש"פ 8010/13). בהחלטתו מיום 25.12.2013 קיבל בית משפט זה (כב' השופט ע' ארבל) את הבקשה בקובעו כי המסוכנות הנשקפת מהמשיבים עודנה גבוה וזאת נוכח העבירות המיוחסות להם וכן נוכח תסקירי המעצר השליליים בעניינם. עוד נקבע כי יש לקבל את קביעתו של בית משפט השלום לפיה מתקיימות עילות נוספות של חשש מפני שיבוש הליכי משפט בשל העבירות המיוחסות למשיבים. ההליך העיקרי בעניינם של המשיבים לא הסתיים במהלך תקופת ההארכה הראשונה עליה הורתה כב' השופטת ע' ארבל, וביום 20.2.2014 הגישה המדינה בקשה שנייה להארכת מעצרים של המשיבים ב-90 ימים נוספים וגם בקשה זו התקבלה (בש"פ 1353/14; כב' השופט י' עמית). במהלך תקופת ההארכה השנייה, דחה בית המשפט השלום בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר של המשיב 2 וכן בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר של שני המשיבים ומשההליך המשפטי בעניינם של המשיבים לא הסתיים אף במהלך תקופת ההארכה השנייה, הגישה המדינה ביום 25.5.2014 בקשה שלישית לבית משפט זה להארכת מעצרים של המשיבים ב-90 ימים נוספים (בש"פ 3708/14; כב' השופט צ' זילברטל). בהחלטתו מיום 1.6.2014, קבע בית משפט זה כי "בנקודת הזמן הנוכחית ונוכח הנסיבות שיפורטו להלן, הכף נוטה לעבר שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר" ומנה כנסיבות התומכות במסקנה זו את סיום פרשת התביעה, דבר המפחית ממשיית את החשש מפני שיבוש הליכי משפט; את התקדמות ההליך ובפרט התפתחויות בנוגע לעבירות הסחיטה באיומים המלמדות כי לא ניתן להסיק שוב מאישומים אלו על מסוכנות אינהרנטית שלא ניתן לאינה; את העובדה כי חלקו של המשיב 2 בעבירות הסחיטה והאיומים אינו מרכזי כלל ועיקר ואת חלוף הזמן מאז מעצרים של המשיבים והתארכות ההליך, שספק אם המשיבים אחראים לו. לבסוף, התייחס בית המשפט לתסקירי המעצר המעודכנים בעניינם של המשיבים, מהם עלה כי שירות המבחן התרשם מן המפקחים שהוצעו אולם נוכח חלוף הזמן מאז שנערכו התסקירים המעודכנים הורה בית המשפט באותו שלב על הארכת המעצר המבוקשת, בכפוף לכך שייערכו תסקירים מעודכנים בתוך 14 ימים בהם ייבחנו חלופות מעצר עדכניות. עוד נקבע, כי לאחר הגשת התסקירים וככל שתימצאנה חלופות מעצר ראויות, ידון בית משפט השלום

באפשרות שחרורם של המשיבים למעצר בית מלא ויקבע תנאים נוספים, ככל שימצא לנכון, על פי שיקול דעתו.

3. בעקבות החלטה זו, הגיש שירות המבחן תסקירי מעצר מעודכנים בעניינם של המשיבים ביום 29.6.2014. מהתסקיר בעניינו של המשיב 1 עולה כי שירות המבחן התרשם שהוא התנהל באופן בעייתי ועברייני במשך שנים, התקשה להתמודד עם משברים בחייו באופן מקדם, אולם עם זאת ניכר כי למעצרו הממושך אפקט מרתיע היכול להפחית סיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות מצידו. עוד סבר שירות המבחן כי חלק מהמפקחים שהוצעו מסוגלים לשמש כמערך פיקוחי הולם והמליץ על שחרורו למעצר בית מלא בפיקוח. אשר למשיב 2 התרשם שירות המבחן כי הוא מסוגל להיענות לגבולות שיוצבו לו, כי המפקחים המוצעים אחראיים ורציניים בהתייחסותם לתפקידם ועל כן הומלץ על שחרורו לחלופת מעצר בתנאים מגבילים הולמים.

ביום 26.6.2014, ימים ספורים טרם הגשת התסקירים, הגיש שוכר הנכס בבורגתא תלונה למשטרת ישראל בעניינו של המשיב 1 (להלן: התלונה החדשה). על פי תלונה זו המשיב 1 יצר קשר עם שוכר הנכס בבורגתא וסחט אותו באיומים על מנת שיעביר אליו ישירות את תשלומי שכר הדירה חלף העברתם למדינה בהתאם לצו עיקול לפי סעיף 194 לפקודת מס הכנסה שהוטל בע.מ. (מחוזי תל-אביב) 27976-03-13 (להלן: צו העיקול). עוד על פי הנטען בתלונה, המשיב 1 איים על השוכר כי אם לא יעשה כן - ידאג לפנותו מהנכס. תיק החקירה הועבר לבחינתה של פרקליטות מחוז מרכז והועבר להשלמות חקירה במשטרה. בנוסף, במסגרת חקירות שביצעה יחידת יהלום של רשות המיסים, עלו חשדות לפיהן בתו של המשיב 1 רכשה באיומים רכב שהיה בבעלות המשיבים והוצע למכירה באמצעות כונס נכסים מטעם רשות המיסים, שעה שהמשיב 1 היה מודע לרכישה החוזרת ואף התקשר מבית המעצר למוכר המאויים והודה לו. נוכח התלונה החדשה, הורה בית משפט השלום, לבקשת המדינה, על עריכת תסקיר משלים בעניינו של המשיב 1, וזה הוגש ביום 6.7.2014. בתסקיר זה חזר בו שירות המבחן מהמלצתו לשחרר את המשיב 1 לחלופת מעצר וציין כי הוא ער לכך שחקירת התלונה החדשה נמצאת בראשיתה אולם הוא אינו יכול להתעלם מאופייה בצינון כי עד להשלמת החקירה והתבהרות התמונה "אנו מתקשים לעמוד מאחורי הערכתנו כי לחלוף הזמן השפעה מפחיתת סיכון להישנות התנהגות בעייתית מצידו [של המשיב 1] ובהתאמה, חוזרים בנו בשלב זה מההמלצה לשחרורו לחלופה ביתית". נוכח התפתחויות אלה, דחה בית משפט השלום ביום 9.7.2014 את בקשתו של המשיב 1 להשתחרר לחלופת מעצר, וקבע כי החשדות לעבירות שביצע תוך כדי ההליך המשפטי, מחזירות את נקודת האיזון אל מקומה המקורי ולפיכך מתקיימות בנוגע אליו כל עילות המעצר.

אשר למשיב 2, קבע בית משפט השלום בהחלטתו מאותו היום כי ניתן לשחררו לחלופת מעצר בתנאים ובהם הפקדה במזומן או ערבות בנקאית אוטונומית בסך 300,000 ש"ח. המשיב 2 לא הפקיד את הערבות וביום 20.7.2014 הפחית בית משפט השלום את סכום ההפקדה ל-200,000 ש"ח, ערר שהוגש על החלטה זו לבית המשפט המחוזי נדחה וכן נדחתה בקשת רשות לערור על ההחלטה בערר (מ"ת 7493-03-13, כב' השופטת ה' נאור; בש"פ 5445/14 כב' השופטת ד' ברק-ארז). ביום 3.8.2014 שב בית משפט השלום והפחית את סכום ההפקדה שנדרש מהמשיב 2 לסך של 150,000 ש"ח, ומשהמשיב 2 לא הפקיד גם סכום זה נערך דיון נוסף בעניינו ביום 17.8.2014 ובו נדחתה בקשת המשיב 2 לבטל כליל את הפקדת הערבות, ונקבע כי המשיב 2 לא נתן מענה לטענות המדינה כי יש לו נכסים נוספים בשליטתו מלבד הנכסים שעוקלו לפי צו העיקול. בדיון נוסף שנערך בעניינו של המשיב 2 ביום 3.9.2014, דחה בית משפט השלום את בקשת המשיב 2 להפחתת סכום ההפקדה ולהעמדתו על 50,000 ש"ח, וקבע כי לאחר שבחן את טענות הצדדים ועיין במסמכים הנוגעים למקורות הכספיים של המשיב 2, לא ראה נכון להקל בתנאים שנקבעו לשחרורו. דיון נוסף בעניינו של המשיב 2 נקבע ליום 23.9.2014.

4. אשר להליך העיקרי - ביום 6.4.2014 הסתיימה פרשת התביעה וביום 19.8.2014 הסתיימה פרשת ההגנה. בית המשפט קבע כי על המדינה להגיש את סיכומיה עד ליום 1.10.2014 וכי סיכומי ההגנה יוגשו עד ליום 15.12.2014. שימוע הכרעת הדין נקבע ליום 10.2.2014.

משתקופת ההארכה השלישית עליה הורה השופט צ' זילברטל ביום 1.6.2014 הגיעה לסיימה, ונוכח המועד הקבוע לשימוע הכרעת הדין, עותרת המדינה, כאמור, להארכת מעצרים של המשיבים בפעם הרביעית זו הפעם ב-150 ימים נוספים או עד לסיום ההליך בעניינם, לפי המוקדם.

טענות הצדדים

5. המדינה טוענת כי נשקף מן המשיבים חשש לסיכון שלום הציבור, כי נשקף מהם חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט והשפעה על עדים ובנוסף קיים חשש כי יתחמקו מהליכי השפיטה או מריצוי עונש המאסר אם ייגזר עליהם. לטענת המדינה המשיב 1 שלח מסרים מאיימים לחוקריו ואיים דרך קבע על רבים מלקוחותיו, שאף העידו על כך במהלך הדיונים. עוד היא מוסיפה כי על פי החשד העולה מהתלונה החדשה, הוא איים על שוכרי דירות במטרה לגרום להם להפר את צו העיקול שניתן בעניינו. המדינה מוסיפה כי במהלך ניהול ההליך התברר שהמשיב 1 יצר קשר עם שני עדי תביעה לפחות, ושוחח עמם על נושאי המשפט בטרם עלו על דוכן העדים וגם לאחר שהעידו ומשכך היא ביקשה מבית המשפט הדן בהליך העיקרי להרשיעו גם בעבירה של שיבוש הליכי משפט. אשר למשיב 2, נטען כי מיוחסת לו עבירה של סחיטה באיומים ומסוכנותו נלמדת גם מהתנהלותו מרגע מעצרו, עת הורה לפועל שהתלווה אליו לשתוק ולא לומר דבר, ובנוסף במהלך חקירותיו איים על חוקריו. המדינה גורסת כי העבירות המיוחסות למשיבים מלמדות על עבריינים מתוחכמים וחסרי פחד, וקיים חשש ממשי כי אם ישוחררו ממעצר ימשיכו בביצוע מעשים פליליים וייגרמו נזק לקופה הציבורית. המדינה מוסיפה וטוענת כי קיים חשש ממשי להימלטות של המשיבים נוכח העונש הכבד הצפוי להם במידה ויורשעו וכי בעניינו של המשיב 1 אין חלופת מעצר ראויה שכן קיים יסוד סביר להניח כי אם ללא יעצר ימשיך בביצוע עבירות גם מביתו.

6. במהלך הדיון בבקשה ביום 26.8.2014 טענו המשיבים כי על פי החלטתו של כב' השופט צ' זילברטל מיום 1.6.2014, אין מקום להמשך מעצרים. עוד טענו המשיבים כי גילם מתקדם, המשיב 1 הוא בן 63 וחולה בסכרת ואילו המשיב 2 בשנות החמישים לחייו, הם נעדרי עבר פלילי ולא נשקפת מהם מסוכנות. המשיב 1 הוסיף וטען כי התלונה החדשה, בגינה שונה תסקיר המעצר בעניינו, אינה מעלה חשש לביצוע עבירה וכי הוא פנה למתלונן לאחר שזה סיים את עדותו בהליך וזאת מכיוון שלא שילם את שכר הדירה הנדרש ממנו.

נוכח השפעתה של התלונה החדשה על ההחלטה שלא לשחרר את המשיב 1 לחלופת מעצר, ניתנה למדינה בהסכמה שהות בת שבועיים להודיע האם הוחלט להגיש כתב אישום נגד המשיב 1 בגין תלונה זו אם לא, והמשיב 1 נותר במעצר עד החלטה אחרת. המשיב 2 נותר אף הוא במעצר בשל אי-מילוי תנאי שחרורו כמתואר לעיל. בדיון הנדחה בבקשת ההארכה שהתקיים ביום 9.9.2014 הודיעה המדינה כי למרות פרק הזמן שהוקצה לה כאמור לצורך קבלת החלטה בעניין התלונה החדשה, טרם התקבלה החלטה בעניין זה בשל עומס עבודה ביחידה החוקרת אשר נתבקשה לבצע את השלמת החקירה.

דיון והכרעה

עמוד 4

7. כזכור ציין שירות המבחן בתסקיר המעצר מיום 29.6.2014, אשר ניתן בעקבות החלטתו של השופט צ' זילברטל מיום 1.6.2014, כי ניתן לשחרר את המשיב 1 לחלופת מעצר בתנאים, אך לאחר הגשת התלונה החדשה נגד המשיב 1 שינה שירות המבחן את טעמו ובתסקירו המשלים מיום 6.7.2014 ציין כי עד להשלמת החקירה ולהתבהרות התלונה החדשה, הוא מתקשה לעמוד מאחורי המלצתו הקודמת. בהתאם, קבע בית משפט השלום בהחלטתו מיום 9.7.2014 כי אין מקום לשחרורו של המשיב 1 לחלופת מעצר. מאז החלטתו של בית משפט השלום בעניין זה מיום 9.7.2014 חלפו כחודשיים ימים ואלמלא התלונה החדשה קרוב לודאי שבית משפט השלום היה מאמץ את התסקיר החיובי מיום 29.6.2014 גם בעניינו של המשיב 1 (ולא רק בעניינו של המשיב 2) ומורה על שחרורו. נראה, אפוא, כי התלונה החדשה היא כיום אבן הנגף העומדת בדרכו של המשיב 1 לשחרור. תלונה זו שהוגשה ביום 26.6.2014 היא על פניה פשוטה למדי ואינה מצריכה, כך נראה, חקירה מורכבת מדי. בנתונים אלה ניתן היה לצפות כי יעשה מאמץ להשלימה ולקבל החלטה לעניין הגשה או אי-הגשה של כתב אישום עד המועד הנדחה שקבעתי לדיון (9.9.2014). בשל עומס עבודה ביחידה החוקרת טרם בוצעה, כך מוסרת המדינה, השלמת החקירה הנדרשת בעניין זה. ממילא טרם התקבלה החלטה בנדון ולדברי המדינה יידרשו שבועות נוספים טרם גיבוש ההחלטה. בנסיבות אלו, ומשהחשדות לא הבשילו עד כה לכדי כתב אישום אני סבורה כי אין לזקוף לחובתו של המשיב 1 (העצור מזה כתשעה עשר חודשים) את התמהמהותה של המדינה בשים לב לכך שמדובר בהארכת מעצר רביעית, לכך שהתסקיר מיום 29.6.2014 תומך בשחרורו של המשיב 1 ממעצר ולכך שהסתייגותו של שירות המבחן נטועה כל כולה בתלונה החדשה. לפיכך, אני סבורה כי במצב שנוצר על בית משפט השלום לשוב ולדון ולשקול מחדש את עניין שחרורו של המשיב 1 לחלופת מעצר בלא להמתין עוד להחלטת המדינה בעניין הגשה או אי-הגשה של כתב אישום בגין התלונה החדשה. לצורך כך אני מורה כי שירות המבחן יגיש תסקיר מעצר מעודכן בתוך 14 ימים בעניינו של המשיב 1. בשלב זה אני מורה לכן על הארכת מעצרו של המשיב 1 בארבעים וחמישה ימים נוספים, או עד להחלטת בית משפט השלום, לפי שיקול הדעת המסור לו בעניין שחרורו לחלופת מעצר, לפי המוקדם.

8. אשר למשיב 2 - כפי שצוין קבוע בפני בית משפט השלום דיון בעניינו ביום 23.9.2014 בו תיבחן מחדש סוגיית יכולתו לעמוד בתנאי השחרור לחלופת מעצר שנקבעו לו. נוכח האמור בהחלטתו של השופט צ' זילברטל מיום 1.6.2014 בבקשה להארכת המעצר השלישית ומשבעניינו של המשיב 2 לא חלו כל התפתחויות חדשות (למעט העובדה כי אין בידו לעמוד בתנאי שחרורו לחלופת מעצר), לא ראיתי צורך לשוב ולהידרש למכלול השיקולים להארכת מעצרו אותם פירטה המדינה בבקשה דנן. אך משצו המעצר אשר מכוחו שוהה המשיב 2 במעצר עד שיעמוד בתנאי שחרורו לחלופה, הוא צו המסור לסמכותו הייחודית של בית משפט זה בחלוף תשעה חודשים מיום מעצרו, אני מוסיפה ומורה על מעצרו של המשיב 2 לפרק זמן נוסף בן ארבעים וחמישה ימים או עד שימלא אחר תנאי שחרורו לחלופת מעצר, כפי שנקבעו או ייקבעו על ידי בית משפט השלום, לפי המוקדם.

9. הבקשה מתקבלת, אפוא, בחלקה - מעצרו של המשיבים מוארך בזאת ב-45 ימים נוספים החל מיום 29.8.2014, או עד למתן פסק הדין בת.פ. 7455-03-13 בבית משפט השלום בתל-אביב, לפי המוקדם, ובכפוף לדיונים שיקיים בית משפט השלום בשאלת שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר ולהחלטות שיתקבלו על ידו בהקשר זה בתוך תקופת ההארכה, כאמור.

ניתנה היום, ט"ז באלול התשע"ד (11.9.2014).
